

De expensis, & meliorationibus.

Etiam fiat deductis expensis gratia fructuum contra communem.

23 *Fructus est quicquid à terra percipitur, quod renasci soleat.*

24 *Bona fidei possessor semper necessarias expensas deducit.*

25 *Bona fidei possessor quomodo utiles expensas deducat. ff. nu. 26. nostro iure Hispano bona fidei possessorem utiles expensas deducere.*

27 *Arbitrium, de quo in l. in fundo. ff. de rei vindicac. iure Hispano admittere ndum.*

28 *A Equitas capiosa ff. sine iure, temeraria iniquitas est, ff. de equitate.*

29 *Iam olim ista questio de equitate vetus fuit, Ciceronis locus.*

30 *Utilitas expensarum unde accipienda sit, an ex dño an ex p. possessore.*

31 *Non est onerandus dominus excogitatis expensis.*

32 *Expensas voluptatis siue voluntarias bona fidei possessor abradit. ff. num. 33. abradere quatenus liceat.*

34 *Apposito pacto ut abradere omnino liceat, offerente domino cessat abrasio.*

35 *Offerente domino abrasio indifferenter sublata est in utroque fundo rustico ff. urbano.*

36 *Deformitas urbis non fuit causa prohibenda abrasionis cōtra Molineū.*



O C verbum *Expensum*, siue *expensa*, utrumque Latinum est antiquissimum, ab antiqua rerum ratione deductum, ut autem innotescat,

unde derivatum sit reuocare in mentem oportet. Permutationem primum & antiquissimum omnium fuisse cōtractum, quæ ut fere reliqui cōtractus omnes necessitate cogente inventus & excogitatus est. Omnes enim gentes, & regna, ut fluminibus, & altissimis rupibus, ita cæli quoque temperie, & indulgentia, diuitiæ & separatæ gentium quādam diuisionem, & separationem fecerunt. Ferebat Aegyptus triticum, Græcia vinum, Hispania aurum, hinc lanæ, illhinc ferrum, inde argentum, aliunde autem aliud adsportabatur, neque vlla regio erat quæ simul omnia ad vitam tuendam necessaria ferret. Cumque humana natura fragilis, & malo quodam suo fatò debilis omnibus indigeret. Fiebat cogente indigentia, ut passim homines rudis illo seculo, mutuo acceptis redditisque rebus: opē sibi ferrent, & mutuo auxiliaretur. Hoc fuit initium permutationis vetus & antiquissimum, inter eos qui solo, cælo, lingua, moribus, patriaque diuisi liberalitate uti nequiuerant. Namque inter eos qui moribus, lingua, & patria coniuncti vivebant, gratuita & amica donatio orta est, & profecti sunt reliqui cōtractus: qui donationis speciem habent, ut mutuum commodatum, depositum, & his similes, in quibus mera liberalitas versatur. Propter mutuam officiorum vicissitudinem: qua se natura ducente humanum genus mutuo prosequabatur. Atqui inter externos, & ignotos permutatio magis obtinuit, et si qui cōtractus sunt: qui permutationis vim & naturam antiquam obtineant: ut sunt emptio, locatio, & reliqui quos nos nostro nomine innominatos dicimus, alieni prorsus à liberalitate & in mutua quadam officiorum præstatione constituti. Vnde consuetudinis humanæ hinc, inde, permutatio, & donatio, initium coepisse noscuntur: à quibus veluti à duobus seminaris ad reliquos omnes cōtractus paulatim deuentum est.